

на чело съ руския царь. По-послѣ, прѣди 1848 год. се ограничили само съ областъта на литературата.

А Коларѣ пръвѣ употребѣ думата: „Славянската взаимность“ въ 1830 г. съ слѣд. дефиниция: *Славянската взаимность се състои въ туй, щото всичкитѣ народности клонове да иматъ общото участие въ душевнитѣ плодове на своя народѣ, взаимно да купуватъ и четатъ списания и книги издадени въ всичкитѣ славянски нарѣчия. Всѣко нарѣчие да черпи новѣ животѣ изъ друго, да се подмладява, обогатява и образува и при това възъ другитѣ да не постъгне, ала покрай всичкитѣ други да стои яко върху собствената си почва. При взаимността всичкитѣ племена нека непоколебимо да стоятъ въ старитѣ си мѣста, обаче взаимно да си помагатъ и да се надпрѣварватъ въ развитието на общата народна литература: тука взаимността не е цвѣте, ала богиня на цвѣтя, която разсъва разни цвѣтя, която ги отглежда, полива и пази и която отъ тѣхния прашецъ нарежда нова прѣкрасна смѣсь.*

„Славянитѣ въ взаимността си трѣбва да видятъ своето спасение.“ Коларѣ изисква отъ всѣки образованъ славянинъ да е запознатъ съ четиретѣ славянски нарѣчия: *руско, илирско, полско и чехско-словацко**).

* Азъ отдавни години мислѣхъ върху културното сближение на славянитѣ. Научихъ български езикъ съ ухо и не съ око, а знаейки чехски и български езици, безпосрѣдственно познавамъ всѣки другъ славянски езикъ до тамъ, че отъ всѣки свободно и безъ затруднение прѣвождамъ на чехски. Чехъ, който знае български езикъ и българинъ който владѣе чехски езикъ, може да се ползува отъ литературни трудове на всѣки славянски езикъ. Въ половина година всѣки интелигентенъ чехъ ще може да усвои български езикъ до колкото това изисква практическата потребба. Сжщото може и всѣки българинъ. Че изказвамъ една истина, живото доказателство на туй, сме ний чехи, български учители. Още въ първата седмица на пристигването ни въ България встъпихме въ училищнитѣ стаи и подзахме дѣлото. Инстинктивно разбрахме оние думи, които сж стереотипни при прѣдаване прѣдмети, които сж наша специалность. И до днесъ още вѣрвамъ, че дори до гроба си, на първо мѣсто съ своето чехско ударение (покрай друго) проявявамъ, че не съмъ роденъ българинъ, нъ туй никакъ не прѣчи въ училищната ми работа. Па мисля, че и днесъ ме разбирате. Азъ не вѣрвамъ, че има нужда отъ нѣкой общъ славянски езикъ и за това не можъ да бѣджъ съгласенъ съ мнѣнието на професора Цонева, проявено въ прѣкрасната му иначе статия „Общославянски езикъ.“ Ще ми позволите едно малко отклонение отъ прѣдначертаната ми тема—правя го съ мисль стояща въ служба на славянската взаимность. Съгласенъ съмъ съ професора Цонева, че никакъва смѣсь не може да се реализира като общо славянски езикъ, ала не съмъ съгласенъ съ мнѣнието му, че би трѣбвало руски езикъ да се приеме като общославянски езикъ. Съ туй старата грѣшка ще се замѣни съ една нова. Кой славянинъ ще пише нѣкой наученъ трудъ (па и бележистически трудъ) въ матерния си езикъ, ако бѣде убѣденъ, че труда му ще бѣде повече разпространенъ, и че ще му донесе по-голъма полза и материални вигоди, ако го напише на общославянски езикъ? Такава теория не може да се реализира, защото общославянскиятъ езикъ, живъ нѣкой славянски езикъ, било руски, чехски или нѣкой другъ езикъ, естествено ще се развива въ уиѣрбъ на другитѣ езици. Естественниятъ егоизмъ на всѣки културенъ народъ нѣма да поволи ослабление на матерния му езикъ. Това косвено Г-нъ Цоневъ самъ признава (виж. стр. 100 на труда му). А туй и животътъ доказва. Ето единъ примѣръ: